

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De conuersione coniugatorum. Titulus XXXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

vel cuius nomine professio recipitur, toti ordini acquiruntur, *cap. de viduis el. 1. & ibi gloss. in verb. proprijs 27. quest. 1. & ibi Can. Bart. in cap. presentia numer. 64. vers. professos autem in genere sub alterno de probat.* quia cum causa, ex qua fit incorporatio, non determinetur ad locum, sed ad religionem in vniverso, ita bona acquiruntur non loco, sed religioni in genere, vt sic effectus sequatur naturam suæ causæ, *l. in d. l. de quibus num. 32. ff. de legib.* Monachus † propter graue delictum depositus non recipit præbendam, vt cæteri, sed à confortio aliorum fratrum exclusus in carceribus recluditur, *Anch. in Clem. 1. §. quibus n. 18. & 19. de priuil. c. cum in ecclesijs in fin. de maior. & obed. iuncto c. si custos §. presentia 27. q. 1.*

De conuersione coniugatorum.

Titulus XXXII.

SVMMARIA.

- 1 Coniugum vnus post consensum de presenti ante consummatum matrimonium potest altero inconsulto & repugnante monasterium eligere.
- 2 Alteri in seculo remanenti licitum est ad secunda vota redire.
- 3 Si post consensum de presenti ante consummatum matrimonium alter velit in habitu religionis in domo propria remanere quasi propositum castitatis in seculo seruaturus, consummandum est matrimonium iam contractum.
- 4 Nisi se voto adstrinxerit ad obseruantiam regularem quo casu compelli potest vt religionis propositum exequatur.
- 5 Si sponsus rapuit sponsam de presenti & ipsam inuitam cognouit cum haberet propositum

- ingrediendi religionem non dicitur consummatum matrimonium.*
- 6 Coniugum alter si post consummatum matrimonium ingrediatur religionem plures casus sunt distinguendi aut vnus coniugum altero inuito vel ignorante ingressus est religionem & potest alter qui remanet ingressum reuocare.
 - 7 Aut ingreditur monasterium altero sciente & dissimulante & premortuo coniuge ad seculum redire non potest.
 - 8 Aut coniuges se ad inuicem à mutua seruitute propter Deum absoluerunt & alter alterum non potest repetere.
 - 9 Aut vnus de consensu alterius ingreditur religionem & non est recipiendus ad obseruantiam regularem nisi reliquus perpetuam continentiam promittat.
 - 10 Votum solemnitarum per susceptionem sacri ordinis impedit matrimonium contrahendum ac dirimit si post contractum fuerit non dissoluit prius contractum per verba de presenti etiam per carnis copulam non fuerit consummatum.
 - 11 Pena eius qui durante matrimonio nondum consummato aliquem de sacris ordinibus presumit suscipere.
 - 12 Coniugatus, vxore consentiente & continentiam proficiente etiam post consummatum matrimonium potest ad sacros ordines promoueri.
 - 13 Nec vxor consentiens debet intrare religionem.
 - 14 Vxor Episcopi etiam vetula cogitur intrare religionem.

CONIUGATI aliquando intrant religionem, ideo compilator post ritulum generalem de Regularibus ad clariorem doctrinam ponit de eo specialem rubricam. Post consensum † de presenti ante consummatum.

matum matrimonium vnus coniugum potest altero inconfulo, & repugnante monasterium eligere, c. ex parte 2. hoc tit. c. 2. eod. data fufficienti cautione, quod infra spatium duorum mensium, qui currunt non à tempore contracti matrimonij, sed à tempore quo iudex statuit terminum, alterum faciat, vel ad coniugem redeat, vel monasterium ingrediatur, & profiteatur, c. ex publico, & ibi glos. in verb. intra duorum hoc tit. quia huic non datur annus probationis, nisi coniunx consentiat, d. c. ex publico in verb. intra duorum, & Pan. sub num. xj. vers. nota bene gl. Zab. in 5. quest. Garz. de benef. part. xj. cap. 9. sub num. 7. dicit annum non posse abbreviari, quæ est notabilis limitatio ad cap. in quacunque sess. 25 de regul. propter imminens periculum fornicationis, c. statuimus, & ibi glo. 1. circa fin. vers. idem credo seruandum de regul. & c. Pan. sub numer. 3. Zab. in 6. q. & Can. 2 alteri in ÷ sæculo remanenti, si commonitus continentiam seruare noluerit, licitum est ad secunda vota transire, quia nondum sunt vna caro simul effecti; d. cap. 2. hoc tit. vnde primi matrimonij vinculum soluitur per ingressum religionis, etiam si remanens in sæculo non contrahat cum alia: d. cap. ex parte 2. gl. fin. & marg. in d. c. 2. hoc tit. 3 & ibi Pan. & Can. si vero post ÷ consensum de præfenti ante consummationem matrimonij, alter velit in habitu religionis in domo propria remanere, quasi propositum castitatis in sæculo seruaturus, nihilominus consummandum est matrimonium iam contractum, d. c. ex parte 5. porro, quia ad bonum & malum se posset habere, & ideo quod certius est, tenendum est, cap. iuuenis de sponsal. Zab. in d. c. ex publico in 3. q. & ibi Can. hoc tit. & cessante monachata sponsa est restituenda sponso, licet adhuc non fuerit cognita, Felin. in c. causam num. 3. de testib.

& ibi Can. communiter, nisi se voto ÷ adstrinxerit ad obseruantiam regularem, in quo casu compelli potest, vt relicto sæculo religionis propositum exequatur, d. c. ex parte 2. in fin. si sponsus violenter ÷ rapuit sponsam de 5 præfenti, & ipsam inuitam cognouit carnaliter, cum haberet propositum ingrediendi religionem, non dicitur consummatum matrimonium, vt impediatur ingressus religionis. quoad professionem faciendam: sed oppressa non poterit inter virgines consecrari, cum à canonibus potius attendatur opus, quam voluntas, late Franc. Marc. quest. 521. part. 1. plures citans gl. in c. si Evangelica 55. distinct. Felin. plures cumulans in c. causam monasterij sub n. 4. circa fin. vers. item dicit Bald. hic de probat. Post consummatum ÷ matrimonium, si alter coniugum ingrediatur religionem, plures casus sunt distinguendi, aut vnus coniugum altero inuito ignorante religionem ingressus fuit, & potest alter, qui remansit, ingressum reuocare, cap. quidam c. placet. & c. seq. hoc tit. ne illius conuersio relicto in sæculo possit fieri perditionis occasio, c. Agathosa 27. quest. 2. nisi commiserit adulterium carnale, c. constitutus, & c. seq. hoc tit. quia propter fornicationem licitum est dimittere coniugem, d. c. Agathosa. aut spirituale, secuta sententia diuortij inter eos, c. fin. hoc tit. reuocatus mortuo reuocante non cogitur redire ad monasterium, quia ingressus non tenuit; d. c. quidam, d. c. placet in fin. vltterius tamen matrimonium non potest contrahere, quia licet votum eius vsque quaque non tenuerit, eatenus tamen fuit obligatorium, quatenus se poterat obligare, promisit enim intrando monasterium se non exacturum carnis debitum, quod erat in potestate ipsius, redire vero ad sæculum in eius potestate non erat, sed in potestate alterius coniugis, ideo quantum ad ipsum tenuit

vorum, quod post obitum coniugis tenere non desit, cum ad eum casum, à quo poterat efficax habere principium, pervenisse noscatur: *d. cap. quidam d. c. placet.* aut ingreditur † monasterium altero sciente, & dissimulante, & præmorta conjugē ad sæculum non potest redire, *c. consuluit hoc tit. & ibi Pan. in 3. l. et.* quia in continenti, quando sublatum fuit obstaculum post mortem coniugis, remanet professio sua valida, quæ quoad ipsum semper tenuit. Aut † conjuges † se ad invicem à mutua servitute omnino propter Deum absolverunt, continentiam promittentes in manibus sacerdotis in personam ecclesiæ, resignationem huiusmodi recipientis, etiam absque licentia episcopi, *Pan. in c. dedum n. 3. hoc tit. & ibi fuse Anchar. n. 12. & Can.* ac alter sine utroque religionem ingreditur, & alter alterum non potest repetere, *c. dudum hoc tit. & ibi Can. c. unico 32. quest. 8. c. manifestum paulo ante fin. q. 33. quest. 5.* aut unus † de consensu, & licentia alterius ingreditur monasterium, & non est recipiendus ad observantiam regularem, nisi reliquus perpetuam continentiam promittat, *c. conjugatus, c. ad apostolicam hoc tit.* quia cum per copulam carnalem effecti sint una caro, non potest una pars converti ad dominum, altera in sæculo remanente: ideo si consentiens est suspectus de incontinentia, cogitur intrare religionem, si non est suspectus, cogitur publice in conspectu ecclesiæ continentiam profiteri, & poterit in domo propria cum familia remanere, *c. cum sis, c. uxoratus, c. ad apostolicam hoc tit.* aliter professus potest & debet à monasterio revocari, & coniugi restitui; *c. 1. c. charissimus hoc tit.* ipse professus, etiam si monasterium nunquam intraverit, non potest post mortem coniugis consentientis ad secunda vota transire, *c. ex parte 1. hoc tit. & ibi Zab.*

vers. sed pro intellectu opinionum, ubi latius distinguit.

Votum solemnizatum † per susceptionem sacri ordinis impedit matrimonium contrahendum, ac dirimit, si post contractum fuerit, *c. aliter 31. dist. c. cum in præterito 84. dist. c. cum olim de cler. coniug. c. 1. de vor. in 6.* non dissolvit prius contractum per verba de præfenti, etiam si per carnis copulam non fuerit consummatum; ignorante, aut in vita uxore, cum nec iure divino, nec per sacros canones reperiat hoc statutum, *Extravag. Ioan. 22. de vor. & vot. redempt.* quia nullum votum potest emittere maritus in præiudicium iuris maritalis uxore non consentiente; *c. una sola c. manifestum 33. qu. 5.* si quisquam † durante matrimonio, nondum etiam consummato aliquem de sacris ordinibus præsumat suscipere, nec soluto matrimonio in sic suscepto ordine ministrare, nec ad superiores ordines provehi, neque ad aliquod beneficium, vel officium ecclesiasticum valet promoveri, nisi aliquam de religionibus approbatis, quarum professio ad castitatis custodiam, & abdicationem temporalium in speciali, & communi, & sui superioris obedientiâ, suos professores astringit, ingrediatur; quo casu diocesanus cum eo super præmissis, & singulis præmissorum potest dispensare; ad ingressum huiusmodi sic ordinatus, si matrimonium consummatum non fuerit, per diocesannum instanter est inducendus; quod si renuerit adimplere, & sponsa intiterit, per censuram ecclesiasticam compellendus est contractum matrimonium consummare, *Extravag. Ioan. 22. unica de voto & voti redempt. §. quod si secus & ibi gl. & Can.* uxore vero consentiente, † & 12 continentiam profitente, etiam post consummatum matrimonium, potest conjugatus ad sacros ordines promoveri; *c. conjugatus*

13 *ius hoc tit. c. seriatim 3 2. dist. & ibi gloss. fin. nec enim ista ꝑ debet intrare religionem, quia nec vir eius intrat; sed sequestrato à viro mansionis cubiculo, habitare, c. episcopus benedictionem, vers. sane 77. dist. & ibi gl. in verb. sequestrato gl. fin. in fin. in d. c. conjugatus, licet Pan. ibidem num. 4. aliter distinguat. secus est in uxore monachi, & episcopi, c. sane hoc tit. & ex ante didis. Ratio diversitatis est, quia vir promotus ad sacros ordines tenetur uxori in necessariis providere, c. omnino 31. d. st. & sic sibi materia incontinentiæ prætextu defectus necessariorum incurrendæ aufertur; arg. l. palam §. 1. vers. non est ignoscendum ff. de rit. nupt. & in se peccantem in vinculis detinere, & ad se juna cogere, c. placuit 33. quæst. 2. c. hac imago 33. quæst. 5. glo. fin. in c. quemadmodum de iur. iur. & ibi Pan. num. 15. Hof. in fin. & Can. communiter. Sed non debet eam verberibus afficere, quæ ingenuis aliena sunt: l. consensu in fin. C. de repud. quæ omnia cessant faciendâ per virum ingressum religionem carentem proprio, & libero arbitrio: Episcopi ꝑ autem uxor etiam vetula cogitur ingredi religionem propter excellentiam dignitatis episcopalis, Zab. in d. c. sane in 1. quæst. hoc tit. & Can. & quia inter episcopum, & ecclesiam contrahitur matrimonium spirituale, dictum est supra in tit. de elect.*

De conversione infidelium.

Titulus XXXIII.

SYMMARIA.

3 *Conjugum altero de Iudaica cecitatis aut infidelitatis errore ad Christum adducto altero in infidelitatis errore remanente & nullo modo, vel non sine blasphemia divini*

- nomini vel ut pertrahat eum ad mortale peccatum ei cohabitare nolente qui relinquitur potest ad secunda vota transire.*
- 2 *De infideli relinquirente Ecclesia nihil statuit.*
- 3 *Quomodo constare potest quod infidelis nolit cohabitare fideli.*
- 4 *Si conversus plures in infidelitate habuit uxores præfigendus est terminus prima ut cohabitet fideli.*
- 5 *Suscepta in infidelitate communis proles, in pueritia constituti assignantur converso.*
- 6 *Alii doli capaces suo arbitrio relinquuntur.*
- 7 *Saracenus ad fidem conversus potest Christianam mulierem quondam uxorem eius quem in belli certamine occidit sibi matrimonialiter copulare.*
- 8 *Si vero occiderit machinatione Christianæ mulieris, cum ea matrimonium contrahere non potest & si contraxerit separatur.*
- 9 *Rati habitio in delictis trahitur retro quatuor concurrentibus.*
- 10 *In foro poli ratificans delictum tenetur ad peccatum.*

POST conversionem conjugatorum ad religionem transeuntium sequitur videre de conjugatis transeuntibus ad fidelitatem, ideo &c. Quando alter ꝑ conjugum de Iudaicæ cecitatis, aut gentilitatis errore ad Christum adducitur, altero in infidelitatis errore remanente, & nullo modo vel non sine blasphemia divini nominis, vel ut eum pertrahat ad mortale peccatum, ei cohabitare, volente, qui relinquitur, ad secunda si voluerit vota transit; quia contumelia creatoris solvit in dictis tribus casibus jus matrimonii circa eum, qui relinquitur, c. quanto de divort. c. si quis infideles 28. quæst. gl. in c. non solum in verb. recede 28. quæst. 1. c. gaudemus §. qui autem secundum, de divort. Verum enim matrimonium inter infideles, Eccc 3. existit,